

Opslagplaatsen gevaarlijke stoffen nog steeds onveilig

In opslagplaatsen met grote hoeveelheden verpakte gevaarlijke stoffen hebben in het verleden verschillende incidenten plaatsgevonden. Zo brak in 2000 bij het bedrijf ATF een brand uit die niet geblust kon worden met de aanwezige schuimblusinstallatie. Ondanks herhaaldelijk aandringen van de VROM-Inspectie blijken de milieuvergunningen voor deze opslagplaatsen nog steeds van onvoldoende kwaliteit. Voor Minister Cramer is de maat vol: zij geeft provincies en gemeenten nog tot deze zomer om de brandveiligheid op orde te brengen.

Bijna 500 ton chemisch afval ging op 12 mei 2000 in vlammen op bij ATF in Drachten. De zwarte rookwolken, met een cocktail aan gevaarlijke stoffen en verbrandingsresten, hadden grote gevolgen voor milieu en volksgezondheid. Achteraf bleek dat bepaalde chemicaliën in de loods zich niet lieten blussen door het schuim van de automatische brandbeveiligingsinstallatie 'hi-ex inside air'. Alle reden voor

toenmalig minister Pronk om gemeenten en provincies op te roepen hun milieuvergunningen aan dit nieuwe inzicht te toetsen en zonodig te wijzigen. De VROM-Inspectie ontdekte echter in 2007 dat hieraan geen gehoor was gegeven. Een tweede onderzoeksrapport 'Geen garantie op brandveiligheid' uit augustus 2009 komt tot dezelfde conclusie. Bovendien blijkt ook de brandveiligheid bij opslagplaat-

sen met andere automatische brandbeveiligingsinstallaties onvoldoende.

„De lessen uit de ramp bij ATF leken mij al voldoende aanleiding om in actie te komen”, schetst Stan Smeulders van de VROM-Inspectie zijn verbazing. De landelijk projectleider Externe Veiligheid wijst erop dat er niet voor niets strenge regels zijn voor de brandveiligheid bij de ruim 550 bedrijven met een opslagplaats van meer dan 10.000 kilo chemicaliën in verpakkingen, zoals metalen vaten en plastic jerrycans. „De belangrijkste eis voor deze opslagen is dat een inspecteur van een onafhankelijke certificerende instelling voor ingebruikname de brandbeveiligingsinstallatie goedkeurt en certificeert. Daarna moet hij of zij minstens één keer per jaar langskomen om te controleren of het systeem nog steeds goed functioneert en onderhouden is. Het bevoegd gezag, gemeente of provincie, moet hierop toezien.”

‘Van veel chemicaliën is onbekend hoe ze geblust moeten worden’

Tristan de Rijk is senior vergunningverlener bij de Regionale Milieudienst West-Brabant (RMD). Hij werkt mee aan het project 'Brandveiligheid in de regio', waarin de RMD alle milieuvergunningen van grote opslagplaatsen met verpakte gevaarlijke stoffen tegen het licht houdt. Uiterlijk 1 juli 2010 moeten de 25 vergunningen up-to-date zijn.

De inventarisatie wijst uit dat de meeste milieuvergunningen voldoen aan de aanbevelingen van de VROM-Inspectie. „Wij hanteren dezelfde controlelijst die de VROM-Inspectie vorig jaar heeft gebruikt in haar onderzoek 'Geen garantie op brandveiligheid'. Een enkele vergunning blijkt die toets niet volledig te doorstaan”, geeft De Rijk aan. „Dat komt door voortschrijdend inzicht en veranderde regelgeving. Regelmatig verschijnen bijvoorbeeld errata van PGS 15. Niet alle wijzigingen zijn altijd even relevant voor onze bedrijven of ze hebben op dat moment minder prioriteit.”

De Rijk vindt het lastig om te achterhalen welke chemicaliën met welk type automatisch brandbeveiligingssysteem geblust kunnen worden. „Ik hoop dat er een landelijke database komt waarin deze testgegevens worden bijgehouden. Vergunningverleners kunnen daar in hun vergunningen rekening mee houden en toezichthouders weten waar zij bij inspecties op moeten letten.” De onlangs gelanceerde database Chemiebank.nl is volgens De Rijk een stap in de goede richting, maar bevat nog te weinig stoffen. Het succes is afhankelijk van de bereidheid bij bedrijven om hun, vaak dure, stoftesten openbaar te maken.

Verontrust

Smeulders is verontrust dat bij veel brandbeveiligingssystemen het certificaat ontbreekt. Één dat het bevoegd gezag daar niet tegen optreedt. „Een blusinstallatie die niet toegerust is op de aanwezige gevaren levert bij een incident grote risico's op voor de omgeving. In de ruimtelijke ordening wordt dan onterecht uitgegaan van een veilige situatie. Met alle risico's voor de rampenbestrijding van dien.” Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de onderzochte milieuvergunningen onduidelijke voorschriften bevatten, waardoor voor bedrijven niet helder is welke brandveiligheidsvoorzieningen nodig zijn voor welke gevaarlijke stoffen. Smeulders geeft aan dat het voor het bevoegd gezag ook niet altijd een makkelijke opgave is. „De materie is complex en beweegt zich op het grens-

en is deze beschikbaar, is de blusinstallatie geïnspecteerd door een certificerende instelling en wordt daarop gehandhaafd door het bevoegd gezag? Indien één van deze zaken ontbreekt, moet het bevoegd gezag een plan van aanpak met planning bij de VROM-Inspectie indienen. Bij tegenvallende resultaten kiest de minister voor een harde aanpak: naming and shaming van achterblijvers en strengere regelgeving. Smeulders denkt dat het zo niet komt, al moet er nog een hoop werk worden verzet. „Ik krijg positieve signalen, dus ik blijf optimistisch. Eindelijk krijgt brandveiligheid bij grote opslagplaatsen de prioriteit die het hoort te hebben!”

vlak van drie disciplines: constructieve veiligheid, milieubescherming en brandveiligheid. Als meerdere personen gedeeltelijk verantwoordelijk zijn, voelt niemand zich eindverantwoordelijk.”

De VROM-Inspectie kijkt momenteel samen met relevante spelers hoe de milieuvergunningen en het toezicht verbeterd kunnen worden. Milieu-inspecteurs van gemeenten en provincies, brandweer, bedrijven, certificerende instellingen en verzekeraars zitten allen rond de tafel. Er bestaan uiteenlopende ideeën over het doel en de inhoud van een uitgangspuntendocument. Hierin is vastgelegd hoe het brandbeveiligingssysteem is ontworpen en geïnstalleerd en op welke wijze de eigenaar het onderhoudt. Ook blijkt dat de voorschriften voor automatische blusinstallaties uit richtlijn PGS 15 -en haar voorganger CPR 15- verschillend worden geïnterpreteerd. In deze richtlijn uit de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen zijn de technische eisen opgenomen voor de opslag van verpakte gevaarlijke stoffen. Smeulders: „De oude tekst was niet altijd even leesbaar en is een paar keer aangepast. Maar daarmee zijn misverstanden niet direct de wereld uit. In CPR 15 werd bijvoorbeeld ook gesproken over een ‘door het bevoegd gezag geaccepteerde deskundige’. Sommige toezichthouders dachten dat daarmee de onderhoudsinstallateur werd bedoeld in plaats van de inspecteur van een certificerende instelling.”

Naming and shaming

De partijen maken afspraken over wat in de vergunning thuishoort, over betere voorlichting, inspectie-

prioriteiten en het uitwisselen van stofgegevens. Ondanks deze vooreringen, houdt Minister Cramer van VROM druk op de ketel. Zij stuurde een brief naar gemeenten en provincies en stelde een strakke deadline waarop de brandveiligheid van de grote opslagplaatsen in orde moet zijn: zomer 2010. Smeulders geeft aan dat de VROM-Inspectie dit voorjaar op drie hoofdzaken controleert: vereist de milieuvergunning een actueel en goedgekeurd uitgangspuntendocument

Nadere inlichtingen:

- Stan Smeulders, VROM-Inspectie Regio Oost, tel. 026 352 84 15, stan.smeulders@minvrom.nl
- Tristan de Rijk, Regionale Milieudienst West-Brabant, tel. 016 558 20 48, t.drijk@rmd.nl
- Wim Blekkenhorst, Gemeente Enschede, tel. 053 481 88 34, w.blekkenhorst@enschede.nl

Tekst: Walter Oudshoorn

Foto: ANP

‘Wat mag je van een bedrijf verlangen?’

Wim Blekkenhorst, milieutechnisch medewerker van de gemeente Enschede, kreeg in 2007 de VROM-Inspectie op bezoek voor hun onderzoek ‘Dieper duiken in het schuim’. Hij heeft de milieuvergunning van een chemisch bedrijf met een ‘hi-ex inside air’ schuimblusinstallatie daarna geactualiseerd.

„De stoffenregistratie aanvullen met een andere gevarenclassificatie, een uitgebreider overzicht opnemen van chemicaliën die niet met schuim geblust kunnen worden én enkele voorschriften actualiseren over de brandbeveiligingsinstallatie”, somt Blekkenhorst de aanbevelingen van de VROM-Inspectie op. Hij vindt de opmerkingen terecht. „Tijdens controles is gebleken dat het bedrijf keurig werkte. Het had geen stoffen in opslag die daar niet thuis hoorden en de certificerende instelling kwam twee keer per jaar langs. Maar de vergunning was inderdaad niet honderd procent dekkend, dus dat is aangepast.”

Binnenkort komt de certificerende instelling bij het bedrijf langs om te beoordelen of het uitgangspuntendocument nog actueel is. Dat is sinds december 2008 een nieuwe vijfjaarlijkse vereiste van richtlijn PGS 15. Blekkenhorst is benieuwd naar hun oordeel. „De brandbeveiligingsinstallatie bleek in 2001 de ontwerpnorm niet te halen. Het volschuimen van een loods duurde drieëneenhalve minuut, een halve minuut te lang. In overleg met de brandweer is dat goed bevonden, mede omdat woningen ver weg liggen. Door alle hernieuwde aandacht voor brandveiligheid, is het de vraag wat de uitkomst dit keer zal zijn. Het aanpassen van de brandblusinstallatie kost al gauw 50 tot 60 duizend euro. Wat mag je van een bedrijf verlangen?”, vraagt Blekkenhorst zich hardop af.